

پہ صحیح مخرجود قرآن شریف وئیلود پارہ ابتدائی قاعدہ

مَدَنِي قَاعِدَہ

پیشکش: مجلسِ مَدْرَسَةِ الْمَدِينَةِ (دعوتِ اسلامی)

پښتو ترجمہ: مجلسِ تراجم

د حُرُوفو مَخَارِج

د مَخْرَج لغوي معنی ده د وتلو ځای، د کوم ځای نه چه حرف ادا کیږي هغې ته د تجوید په اصطلاح کښ مَخْرَج وایي.

حروف	نوم	مَخَارِج
ه، ۵	حُرُوفِ حَلَقِيَّة	د حلق د لاندینۍ حصې نه ادا کیږي.
ع، ح	“ ”	د حلق د مینځنۍ حصې نه ادا کیږي.
غ، خ	“ ”	د حلق د پاسنۍ حصې نه ادا کیږي.
ق	حُرُوفِ لَهَوِيَّة	د ژبې په سته او د تالو په نرمه حصه ادا کیږي.
ک	“ ”	د ژبې په سته او د تالو په سخته حصه ادا کیږي.
ج، ش، ی	حُرُوفِ شَجَرِيَّة	د ژبې په مینځ او د تالو په مینځ ادا کیږي.
ض	حُرُوفِ حَافِيَّة	د ژبې په ډډه او د پاسنۍ جامنې د غاښونو په سته ادا کیږي.
ل، ن، ر	حُرُوفِ طَرَفِيَّة	د ژبې په ډډه او د غاښونو د ستو د تالو طرف ته حصه باندې ادا کیږي.
ت، د، ط	حُرُوفِ نَظْعِيَّة	د ژبې په څوکه او د پاسنو غاښونو په ستو ادا کیږي.
ث، ذ، ظ	حُرُوفِ لَثَوِيَّة	د ژبې په سر او د پاسنو غاښونو په دننه غاړو ادا کیږي.
ز، س، ص	حُرُوفِ صَفِيرِيَّة	د ژبې په سر او د دواړو غاښونو په دننه غاړو ادا کیږي.
ف	حُرُوفِ شَفَوِيَّة	د پاسنو غاښونو په ډډو او د لاندي شونډې په لمده حصه ادا کیږي.
ب	“ ”	د دواړو شونډو په لمده حصه ادا کیږي.
م	“ ”	د دواړو شونډو په وچه حصه ادا کیږي.
و	“ ”	د دواړو شونډو د وچې حصې په راغونډیدو ادا کیږي.
خیشوم (د پوزې میځنۍ هډوکي)		دا د غڼه مَخْرَج دي.

په صحیح مَخارجو د قرآن شریف وئیلو د پاره ابتدائي قاعده

مَدَنِي قَاعِدَه

پیشکش: مجلسِ مَدْرَسَةِ الْمَدِينَه (دعوتِ اسلامي)

پښتو ترجمه: مجلسِ تراجم

مجلسِ تراجم (دعوتِ اسلامي)

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلّہ سوداگران

زړه سبزی منډی بابُ الْمَدِينَه کراچی

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب لوستلو دُعا

د ديني کتاب يا اسلامي سبق لوستلو نه مخکېنې دا لاندې دُعا لولئ **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** څه چه لولئ هغه به موياد پاتې کيږي:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
(نوبت: (اول او آخر کنې يو يو ځل درود شريف اولولئ) (روحاني حکايات ص ۶۸)

مدني مقصد: ما ته د خپل ځان او د ټولې دُنيا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**

مدني قائده

د رسالې نوم:

شوال المکرم ۱۴۳۷هـ، اگست ۲۰۱۶ء

اول ځل:

تعداد:

ناشر: مکتبه المدينه، عالمي مدني مرکز فيضانِ مدينه، بابُ المدينه کراچي.

نوم:

مدرسہ

درجه نمبر

دَرَك فون نمبر

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

مخکنس دا اولولی

یہی ہے آرزو تعلیم قرآن عام ہو جائے

تلاوت کرنا صبح وشام میرا کام ہو جائے

دا مہی ارمان دے چہ تعلیم د قرآن عام شی تلاوت کول زمونہ کار سحر ماہنام شی

قرآن مجید د اللہ تعالیٰ داسی کلام دے چہ دا د رُشد و ہدایت او د علم او حکمت یی بہا خزانہ ده. رسول اکرم، نورِ مجسم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ارشاد فرمائیے دے: **حَیْزُکُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ** یعنی پہ تاسو کنس بہترین کس ہغہ دے چہ قرآن زده کرو او نوروتہ ئی زده کرو.

(صحیح البخاری، کتاب فضائل القرآن، باب خیرکم..... الخ الحديث ۵۰۲۷، ص ۴۵)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ! د تبلیغ قرآن و سُنَّت عالمگیر غیر سیاسی تحریک دعوتِ اسلامی پہ انتظام کنس د قرآن مجید تعلیم عام کولو د پارہ پہ مُلک کنس او د مُلک نہ بھر د حفظ او ناظرے بیشمیرہ مدرسے پہ نوم د **”مَدْرَسَةُ الْمَدِينَةِ“** قائمے دی. پہ پاکستان کنس د دے لیک د وختہ پورے زیات و کم ۷۲۰۰۰ (دوہ اويا زره) مَدَنِي ماشومانو ہلکانو او ماشومانو جینکو تہ د حفظ او ناظرے **فِي سَبِيلِ اللّٰهِ** تعلیم ورکول کیری. دغسی پہ مختلفو جماتونو وغیرہ کنس عام طور ہرہ ورخ د ماسختن د نمانخہ نہ پس د زرگاؤ **مَدْرَسَةُ الْمَدِينَةِ** (برائے بالغان) ترکیب کیری او پہ ہغی کنس اسلامی ورونہ د صحیح مخرجو د صحیح ادائیگی سرہ د قرآن مجید سبق وائی، دُعاگانے یادوي او د دے نہ علاوہ د نمونخ او سُنَّتو **فِي سَبِيلِ اللّٰهِ** تعلیم حاصلوي. د دے نہ علاوہ پہ پاکستان او د دُنیا پہ مختلفو ملکونو کنس پہ کورونو کنس دننہ ہرہ ورخ تقریباً پہ زرگاؤ مدرسے پہ نوم د **مَدْرَسَةُ الْمَدِينَةِ** (برائے بالغات) ہم لگی. د یو اندازے مطابق د دے لیک د وختہ پورے صرف پہ بابُ الْمَدِينَةِ (کراچی) کنس د اسلامی خويندو ۱۳۱۷ (یوزر درے سوہ او وولس)

مدرسې هره ورځ لگي او په هغې کښ ۱۲۰۱۷ (دولس زره او وولس) اسلامي خویندې د قرآن مجید، د نمانځه او د سُنَّتو فی سبیل الله تعلیم حاصلوي او دعاگانې یادوي.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ د مَدْرَسَةِ الْمَدِينَةِ تجربه کارو محترمواُستاذانو قرآن مجید په آسان انداز کښ زده کولو د پاره مَدَنی قَاعِدَه لیکلې ده. په ”مَدَنی قَاعِدَه“ کښ د غټ عُمر او واړه عمر د طلبه او طالباتو د پاره د تجوید بُنیادي قَوَاعِد په کوشش سره په آسان انداز کښ وړاندې کړې شوي دي د پاره د دې چه مدني ماشومان هلکان او ماشومانې جینکې او اسلامي ورونه او اسلامي خویندې په آسانۍ سره په صحیح انداز کښ قرآن مجید لوستل زده کړي. یو څو قراء [یعني قاریانو] صاحبانو (کَثَرَهُمُ اللّٰهُ تَعَالٰی) د عِلْم تجوید په باره کښ په ډیر احتیاط په مَدَنی قَاعِدَه نظر ثانی کړي ده.

د مَدَنی قَاعِدې نه د طرزِ تدریس د پاره رهنمائے مُدَرِّسین هم لیکلې شوې دې او په هغې کښ د اسباقو د وئیلو طریقه کار په تفصیل سره ورکړې شوې دي. اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ ډیر زر به د مَدَنی قَاعِدې وي، سي، دي [V.C.D] د دعوتِ اسلامي د ادارې مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ نه جاري کړې شي او د هغې نه به د دې مَدَنی قَاعِدې نه د پوهیدلو په وجه په قرآن مجید لوستلو کښ نوره آسانی اوشي.

د الله تَعَالٰی نه دا دُعا کوو چه مونږ ته د اَمِيرِ اَهْلِسُنَّت باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه مولانا اَبُو بِلَال مُحَمَّد الْيَاس عَطَّار قَادِرِي، رَضَوِي دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه د ښودلي مَدَنی مقصد ”ما ته د خپل ځان او د ټولې دُنیا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ“ په رنډا کښ د خپلې اصلاح د پاره په مَدَنی انعاماتو باندې د عمل کولو او د ټولې دُنیا د اصلاح د کوشش کولو د پاره د عاشقانِ رسول سره د مَدَنی قافلو د مسافر جوړیدو توفیق را کړي او دعوتِ اسلامي ته ډ شپه او ورځ ډیره ډیره ترقي ورکړي.

اٰمِيْنَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِيْن صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

مجلس مَدْرَسَةِ الْمَدِينَةِ (دعوت اسلامي)

۲۹ ذوالحجة الحرام ۱۴۲۸هـ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ آمَنَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱): حُرُوفِ مُفْرَدَات

حُرُوفِ مُفْرَدَات یعنی حُرُوفِ تَهَجِّي ۲۹ دي.

حُرُوفِ مُفْرَدَات د تجويد و قراءت مطابق په عربي انداز کښ لولای پښتو تَلْفُظ کښ ئي مه لولای يعني بي، تي، ئي، حي، خي، طوئي، ظوئي وغيره کله هم مه لولای بلکه **بَا، تَا، ثَا، حَا، خَا، طَا، ظَا** لولای. په دې ۲۹ حروفو کښ **ووه** "۷" حروف داسې دي چه هغه په هر حالت کښ **ډک** يعني پير وئيلې کيږي، هغې ته **حُرُوفِ مُسْتَعْلِيَه** وائي. او هغه دا دي **خ، ص، ض، ط، ظ، غ، ق** د هغې مجموعه **خُصَّ صُغَطٍ قُطْ** ده.

په شونډو صرف خلور حُرُوف ادا کيږي **ب، ف، م، و** دې نه علاوه په نورو حروفو شونډې مه خوزوی.

ا اِلِف	ب بَا	ت تَا	ث ثَا	ج جِيْم
ح حَا	خ خَا	د دَاَل	ذ ذَاَل	ر رَا
ز زَا	س سِيْن	ش شِيْن	ص صَاَد	ض ضَاَد
ط طَا	ظ ظَا	ع عِيْن	غ غِيْن	ف فَا
ق قَاَف	ک کَاَف	ل لَام	م مِيْم	ن نُوْن
و وَاَو	ه هَا	ع هَمْزَة	ی	يَا

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۲) : حروف مُرَكَّبَات

دوه ”۲“ یا د دوو نه زیات حُرُوف چه یو حَائِ شی نو مُرَکَّب جوړېږي.

مُرَکَّب حُرُوف د مُفرد حُرُوفو په شان جُدا جُدا لولئ.

په دې سبق کښن هُم د تَلَفُّظ د ادائیګۍ خاص خیال ساتئ او معروف یعنی عربي انداز کښن ئې لولئ.

کله چه دوه یا د هغې نه زیات حُرُوف لیکل کیږي نو د هغوئ شکل بدل شي، د اکثر حُرُوفو سر لیکل کیږي او لاندې طرف ئې نه لیکل کیږي.

کوم حُرُوف چه د مُرَکَّب کیدو په حالت کښن یو شان لیکل کیږي، د هغې د پیژندلو اندازه د ټکو د رد و بدل نه لګوئ.

ا	لا	با	نا	تا
یا	شا	سا	فا	قا
جا	خا	عا	غا	صا
ضا	طا	ما	ها	کا

لب	کب	کت	کث	کف	طب
سل	شل	صل	ضل	فل	قل
عل	غل	کل	کن	طن	ظن
جد	خد	حد	عد	غد	خذ
خز	حر	بر	یر	طر	ظر
بم	نم	تم	یم	ثم	شم
لج	عج	حج	بج	بع	یغ
نص	فص	قض	بس	یس	تس
فق	قق	شق	سق	عق	حق
لك	فك	قك	كو	هو	مو

بی	فی	تی	پی	و	ئی
بہ	نہ	تہ	یہ	عط	فظ
بلب	بہم	بعد	عبد	حمد	ہلک
یہب	خطف	ثمن	حسن	فئة	سخط
خلق	فلق	علق	نصر	قتل	یلج
تجد	طبع	بلغ	نفس	جنت	سئل
قسط	صفت	شمس	خشى	غیر	غیر
مطر	عشر	عسر	ظلل	شکر	بسم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۳) : حَرَكَات

د حَرَكَت جمع حَرَكَات دي. زير [زور] ُ ، زير َ ، پينس ُ ته حرڪات وائي. زير [يعني زور] او پينس د حَرف د پاسه وي او زير د حَرف نه لاندي وي.

په کوم حرف چه کوم يو حرکت وي هغې ته مُتَحَرِّك وائي.

زير [يعني زور] ُ په وازه خُله او اوچت آواز، زير َ په آواز ښکته کولو او پيش [پينس] ُ په شونډو راغونډولو [يعني گول کولو] ادا کوي.

حرکات د راښکلو او جټکه ورکولو نه بغير لولي.

په ”الف“ چه خه حَرَكَت يا غړونډې راشي نو هغه همزه. ”أ، اُ“ لولي.

په ”را“ باندي چه زير يا پينس وي نو را ډکه ادا کوي او چه د ”را“ نه لاندي زير وي نو ”را“ نري لولي.

اَ	اِ	اُ	بَ	بِ	بُ
تَ	تِ	تُ	ثَ	ثِ	ثُ

ج	ج	ج	ج	ج	ج
خ	خ	خ	خ	خ	خ
د	د	د	د	د	د
ذ	ذ	ذ	ذ	ذ	ذ
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
غ	غ	غ	غ	غ	غ
ق	ق	ق	ق	ق	ق
ک	ک	ک	ک	ک	ک
ن	ن	ن	ن	ن	ن
ہ	ہ	ہ	ہ	ہ	ہ
و	و	و	و	و	و

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۴)

👉 دا سبق **روان** [یعنی پہ نبویہ] لولے۔

👉 د حرکات و صحیح ادائیگی خاص خیال ساتی۔

👉 حُرُوفِ قَرِيبُ الصَّوْتِ یعنی د نزدیکی یو شان آواز والا حُرُوفِ کُنْیَ واضعہ فرق کوی۔

ط	ط	ط	ث	ت	ت
ذ	ذ	ذ	ز	ز	ز
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
ص	ص	ص	س	س	س
ض	ض	ض	د	د	د
ق	ق	ق	ک	ک	ک

ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه
خ	خ	خ	خ	خ	خ
ح	ح	ح	ح	ح	ح
و	و	و	و	و	و
ل	ل	ل	ل	ل	ل
ر	ر	ر	ر	ر	ر
ش	ش	ش	ش	ش	ش

يَا خَبِيرُ

د سُنّتو د پابند جوړیدو د پاره په ناسته ولاړه او په روانه لولۍ. (مسائل القرآن ص ۲۹۰)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۵): تنوین

دوه زَبَرُونو، دوه زیرُونو اور دوه پِیْبنُونو ته تنوین وائی. په کوم حَرْف چه تنوین وي هغې ته مُنَوْن وائی.

تنوین نون ساکِن وي او دا د گِلمې په آخره کښ راځي ځکه د تنوین آواز د نون ساکِن په شان وي، لکه اَ = اُن، اِ = اِنْ، اُ = اُنْ

تنوین په ټکو داسې وائی: مَ = مِیْم دوه زَبَر (مَنْ)، مِ = مِیْم دوه زیر (مِنْ) مٌ = مِیْم دوه پِیْنِس (مُنْ) مَ، مِ، مٌ

د زَبَر د تنوین نه پس ځیني ځای کښ "ا" او ځیني ځای کښ "ی" لیکل شوي وي، په ټکو وئیلو وخت کښ د دې نوم مه اخلئ.

تَ	تِ	تُ	طَ	طِ	طُ
زَ	زِ	زُ	ذَ	ذِ	ذُ
ظَ	ظِ	ظُ	ثَ	ثِ	ثُ
سَ	سِ	سُ	مَ	مِ	مُ

د	د	د	د	د	د
لا	لا	لا	لا	لا	لا
ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه
ل	ل	ل	ل	ل	ل
ب	ب	ب	ب	ب	ب
و	و	و	و	و	و
ر	ر	ر	ر	ر	ر
ا	ا	ا	ا	ا	ا
ث	ث	ث	ث	ث	ث

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۶)

☞ دا سبق په **تکو** او **روان** په دواړو طریقو لولئ.

☞ د **حرکاتو**، **تنوین** او د نورو ټولو حُرُوفِ مُسْتَعْلِيَه د صحیح ادائیګۍ خاص خیال ساتئ.

☞ په **تکو** داسې وائې. **مَلِكٌ** = میم زبر مَ، لام زیر لِ، مَلِ، کَاف دو پېښ کُنْ = **مَلِكٌ**

نَزَلَ	خَلَقَ	صَدَقَ	يَدَاكَ	بَلَغَ	طَبَعَ
جَعَلَ	فَعَلَ	نَظَرَ	ذَكَرَ	كَسَبَ	إِبْلَ
رُسُلُ	صُحُفُ	ثُلُثُ	سُدُسُ	حُرْمُ	رُبْعُ
حَمِدَ	خَطَفَ	مَلِكِ	تَزِدُ	تَجِدُ	يَلْجُ
قَتَلَ	سِيلَ	قُرِئَ	قَمَرِ	كَبِرُ	حُشِرَ
أَحَدًا	مَرَضًا	عَمَلًا	هُدًى	طَوًى	قَرًى

عُنُق	فَعَّة	ظُلِّل	سَخَط	ثَنِن	مَسَد
كُتِبَ	أُذِنَ	لَعِبَ	غَضِبَ	صَدَّ	نَفَرَ
قَتَرَةَ	شَجَرَةَ	سَفَرَةَ	عَلَقَةَ	قَرَدَةَ	دَرَجَةَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۷): حُرُوفِ مَدَّة

دې علامت [يعني نبي] — ته جُزْم [غروندې] وائی. په کوم حَرْف چه جُزْم [يعني غروندې] وي هغې ته ساکن وائی.

ساکن حرف د ځان نه مخکېني [يعني شاته] مُتَحَرِّك حرف سره يو ځای وئیل شي.

حُرُوفِ مَدَّة درې دي الف، وَاو، يا.

که د الف نه مخکېني زير وي نو الف مَدَّة به وي لکه با، وَاو ساکن که د ”و“ نه مخکېني

پيښ وي نو وَاو مَدَّة به وي لکه بُو، يا که د ساکن ”ي“ نه مخکېني زير وي نو يا مَدَّة به وي لکه يِي

حروف مَدَّة په وئيلو کښ د يو الف يعني د دوو حرکاتو هُمره راښکاري.

په ټکوئې داسې وائی = با الف زَبَر با. بُو = با وَاو پيښ بُو. يِي = با يا زير يِي = با، بُو، يِي

بَا	بُو	بِی	تَا	تُو	تِی
ثَا	ثُو	ثِی	جَا	جُو	جِی
حَا	حُو	حِی	خَا	خُو	خِی
دَا	دُو	دِی	ذَا	ذُو	ذِی
رَا	رُو	رِی	زَا	زُو	زِی
سَا	سُو	سِی	شَا	شُو	شِی
صَا	صُو	صِی	ضَا	ضُو	ضِی
طَا	طُو	طِی	ظَا	ظُو	ظِی
عَا	عُو	عِی	غَا	غُو	غِی
فَا	فُو	فِی	قَا	قُو	قِی

کَا	کُو	کِی	لَا	لُو	لِی
مَا	مُو	مِی	نَا	نُو	نِی
وَا	وُو	وِی	هَا	هُو	هِی
اُ	اُو	اِی	یَا	یُو	یِی

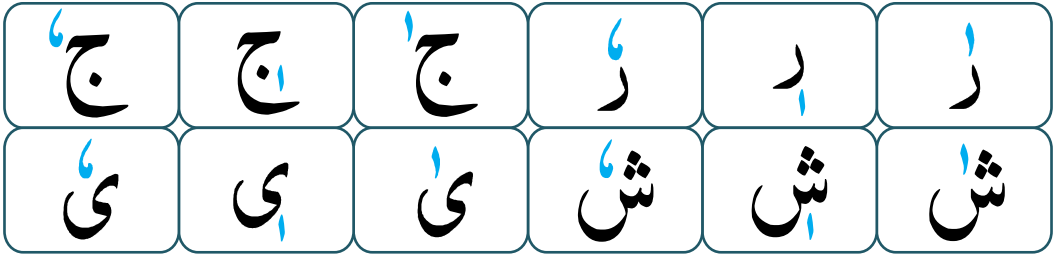
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۸): ولاہ حرکات

👉 ولاہ زبر — ولاہ زیر — او نسکور [یعنی اَلتَّه] پیس — تہ ولاہ حرکات وائی۔
👉 ولاہ حرکات د حُرُوفِ مَدَّہ قائم مقام دی حُکَہ ولاہ حرکات ہم پہ وٹیلو کنیں د حُرُوفِ مَدَّہ
پہ شان د یو اَلِف یعنی د دوو حرکاتو ہمرہ رابنکارئ۔
👉 پہ دے سبق کنیں ہم پہ حُرُوفِ قَرِیب الصَّوْت یعنی نزدیکی یو شان آوازونو والا حُرُوفو کنیں
فرق واضحہ کوئ۔

ت	ت	ت	ط	ط	ط
ز	ز	ز	ذ	ذ	ذ

ظ	ظ	ظ	ظ	ظ	ظ
س	س	س	س	س	س
د	د	د	د	د	د
ک	ک	ک	ک	ک	ک
ه	ه	ه	ه	ه	ه
ا	ا	ا	ا	ا	ا
خ	خ	خ	خ	خ	خ
ب	ب	ب	ب	ب	ب
و	و	و	و	و	و
ن	ن	ن	ن	ن	ن

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۹) : حُرُوفِ لَیْن

حُرُوفِ لَیْن دوه دي وآو او يا

که د وآو ساکن نه مخکنس زَبَر [زور] وي نو وآو لَیْن به وي، لکه جُو، که د يا ساکن نه

مخکنس زَبَر وي نو يا لَیْن به وي، لکه جِي

حُرُوفِ لَیْن بغير د رابنکلو او بغير د جَتکي ورکولو په نرمي معروف لولي.

په تڪوئي داسې وائي: بُو = بَا وآو زير بُو، بِي = بَا يا زير بِي = بُو، بِي

دَوُ	دَمِی	ذَوُ	ذَمِی	رَوُ	رَمِی
زَوُ	زَمِی	سَوُ	سَمِی	شَوُ	شَمِی
صَوُ	صَمِی	ضَوُ	ضَمِی	طَوُ	طَمِی
ظَوُ	ظَمِی	عَوُ	عَمِی	غَوُ	غَمِی
فَوُ	فَمِی	قَوُ	قَمِی	کَوُ	کَمِی
لَوُ	لَمِی	مَوُ	مَمِی	نَوُ	نَمِی
وَوُ	وَمِی	هَوُ	هَمِی	اَوُ	اَمِی
		یَوُ	یَمِی		

يَا عَلِيمُ

۲۱ ځله اولولئ او اوبه پرې دم کړئ، د ۴۰ ورځو پورې ئې به نَهَره څښئ (يا ئې په بل څښئ) (اول
آخريو ځل درود شريف) **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** (د څښلو والا) حافظه به روښانه شي.
(شجره عاليه قادريه رضويه ضياءيه عطاريه ص ۴۶)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۰)

- 👉 دا سبق په ټکو او روان په دواړه طریقو لولی.
- 👉 په دې سبق کښ تیر ټول سبقونه یعنې حرکات، تنوین، حُرُوف مَدَّة، وَاو حُرُوف لَبَن شامل دي.
- 👉 د دې ټولو قواعدو د ادائیګۍ او پیژندلو د پخولو سره د صِحَّتِ لفظي خاص خیال ساتی، خاص طور د حُرُوفِ مُسْتَعْلِیه.
- 👉 په ټکو وئیلو وخت کښ د دې خبرې خیال ساتی چه هر حَرْف د تیرو شوو حُرُوفو سره یو ځای کوی. لکه مَوْضُوعَةٌ په ټکو داسې وائی.
- میم وَاو زَبَر مَوْ، ضَاد وَاو پِیښ ضَوْ، عَیْن زَبَر عَ = مَوْضُوع، تا دوه پِیښ ة = مَوْضُوعَةٌ

قَالَ	صِرَاطَ	هَذَا	ذَلِكَ	كَانُوا	قَالُوا
لَهُ	سَوْفَ	قَوْلُ	فِيهِ	نُوحِيهِ	بِهِ
لَيْسَ	بَيْنَ	عَذَابًا	مَتَاعًا	طَغَى	شَكُورًا
غَفُورًا	دَاوُدَ	خَوْفِ	يَوْمِ	قِيلَ	حِيلَ

رُسْلِهِ	رَسُوْلِهِ	اِلَيْهِ	عَلَيْهِ	صَوَابًا	مَا بَا
صَلُوَّة	زَكُوَّة	رَسُوْلٍ	مَحْفُوْظٍ	مَقَامُهُ	خِتْمُهُ
لَوْح	حَوْلٍ	دِيْنٍ	بَشِيْرٍ	قَوْمِهِ	هَدَيْنَا
بَيْنَنَا	زَاهِدِيْنَ	رَاكِعُوْنَ	عِيْسَى	مُوسَى	صُدُوْرٍ
اَوَى	قَوْلًا	قَوْمًا	مِيْقَاتًا	مُنِيْرًا	شَيْءٍ
شَيْئًا	هَرُوْنَ	سُلَيْمَنَ	شُهُودٌ	قُعُوْدٌ	وَدُوْدٌ
يَوْمَئِذٍ	مَوْعِدُهُ	كَرِيْمٍ	وَكَيْلٍ	نُوْرِهِ	اَرَعَيْتَ
اَفَرَعَيْتَ	مَوْعِظَةً	مَوْضُوْعَةً	مَوْعِدَةً	سَمِيْعٌ	عَزِيْزٌ
يَدِيْهِ	حَيْثُ	غَيْبٍ	سَبُوْتٍ	كَلِمَتٍ	لَشَيْءٍ
قُرَيْشٍ	بَايْتِنَا	مِهْدًا	عِلْمُ	كِتَبٌ	سَلْمٌ

أُذِينَا أُوْتِينَا أَوْحَيْنَا نُوحِيهَا أَتُونِي أَمْنُوا بِي

تُدِيرُونَهَا فَلَا تَمِيلُوا مَا خَلَفْتُمُونِي

فَلَا تَلُومُونِي وَلَا يُحِيطُونَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۱): سُكُون (جُزْم)

❖ ڇنڳهه ڇهه تاسو مخڪنيس لوستي دي ڇهه ڊي نڀي — ته **جُزْم** وائي. ڀه کوم حَرف ڇهه جزم [يعني غروندڻ] وي هڻي ته ساڪن وائي.

❖ د جزم والا حَرف د هڻي نه مخڪنيسي مُتَحَرِّك حَرف سره يو ڄاڻي ڪري وٺيل ڪيري.

❖ همزه ساڪن (أ، ع) هميشه ڀه جَتَڪه لولي.

❖ **حُرُوف قَلْقَلَه** پينڻه دي **ق، ط، ب، ج، د** د ڊي مجموعه **قُطْبُ جَدِّ** ده.

❖ د قَلْقَلِي معنيٰ د خوزولو او د حَرڪت ده، د ڊي حُرُوفو ادا ڪولو ڀه وخت ڪنيس ڀه مَخْرَج ڪنيس حَرڪت پڪار ڊي ڇهه د هڻي ڀه وجهه آواز داسي اوڃي ڇهه بيرته راگرڃي.

❖ ڇهه ڪله **حُرُوف قَلْقَلَه ساڪن وي** نو ڀه هڻي ڪنيس به قَلْقَله ڀڻه ظاهريري.

❖ ڀه ڊي سبق ڪنيس د **حُرُوف قَلْقَلَه** او د همزه ساڪن د ادائيجي خاص خيال سائي او نزدي يو شان آوازنو والا حُرُوفو ڪنيس فرق واضحه ڪوي.

اُط	اِط	اَط	اُت	اِت	اَت
اُذ	اِذ	اَذ	اُز	اِز	اَز
اُث	اِث	اَث	اُظ	اِظ	اَظ
اُص	اِص	اَص	اُس	اِس	اَس
اُض	اِض	اَض	اُد	اِذ	اَد
اُق	اِق	اَق	اُك	اِك	اَك
اُح	اِح	اَح	اُھ	اِھ	اَھ
اُع	اِع	اَع	اُء	اِء	اَء
اُغ	اِغ	اَغ	اُخ	اِخ	اَخ
اُم	اِم	اَم	اُب	اِب	اَب

اَوْ	د و آ ساکن نہ مخکن زیر نہ راخی	اُو	اَفْ	اِفْ	اُفْ
اَلْ		اِلْ	اَلْ	اِنْ	اُنْ
اَرْ		اِرْ	اُرْ	اَجْ	اُجْ
اَشْ		اِشْ	اُشْ	اِیْ	اُیْ

د یا ساکن نہ
مخکن پیش نہ
راخی

مشق

قُلْ	اِنْ	عَنْ	مَنْ	بَلْ
لَمْ	كَمْ	هُمْ	ذُقْ	قَدْ
اِصْطَبِرْ	مُسْتَطَرْ	فَاغْفِرْ	اَعِيْنْ	اَعْنَابًا
زَجْرَةً	نُطْفَةٍ	مُدْهِنُونَ	اَبْوَابًا	فَاَفْرُقْ

يُقْرِضُ	يُغْنِي	تَجْرِي	جَمَعًا	فَتَحُ
مُؤْمِنِينَ	مُؤْمِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	مُؤَصَّدَةٌ	إِقْرَأْ
شَأْنُ	كَاسًا	بِئْسَ	يَشَأْ	نَشَأْ
إِثْمٌ	يَبْحَثُ	أَحْيَا	أُخْرَى	إِذْهَبْ
أَشَدُّ	إِرْكَبْ	حُشِرْتُ	نُشِرْتُ	أَحْضَرْتُ
طِبَسْتُ	فُرِجْتُ	نُسِفْتُ	يُظْلَمُونَ	يَظْهَرُ
إِصْبِرْ	بَيْنَكُمْ	بَيْنَهُمْ	فَضْلِكَ	عَلَيْهِمْ
أَعْمَالَهُمْ		أَعْمَالَكُمْ		أَيْدِيَهُمْ
يَسْتَبْدِلُ		يَسْتَفْتِحُونَ		

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۲): نُون ساکین او تنوین (اُظْهَارُ، اِخْفَاءُ)

➤ د نون ساکین او تنوین خلور قاعدې دي (۱) اِظْهَارُ (۲) اِخْفَاءُ (۳) اِدْغَامُ (۴) اِقْلَابُ

➤ (۱) اِظْهَارُ: که د نُون ساکین یا تنوین نه پس په حُرُوفِ حَلْقِي کنب کوم یو حَرْف راشي نو اِظْهَار به کيږي. يعني په نون ساکین او تنوین کنب به غُنة نه کوو. حُرُوفِ حَلْقِي شپږ “۶” دي او هغه دا دي: ع، ه، ح، غ، خ.

➤ (۲) اِخْفَاءُ: که د نُون ساکین یا تنوین نه پس په حُرُوفِ اِخْفَاء کنب کوم یو حَرْف راشي نو اِخْفَاء کوئ يعني د نُون ساکین او تنوین په لوستلو کنب غُنة کوئ. حُرُوفِ اِخْفَاء پینځلس دي او هغه دا دي: ت، ث، ج، د، ذ، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ف، ق، ک.

➤ نوبت: د اِدْغَام او اِقْلَاب قاعدې په سبق نمبر ۱۴ کنب موجودي دي.

مِنْ حَكِيمٍ

مِنْ عَلِيٍّ

مِنْ هَادٍ

مِنْ أَجَلٍ

مِنْ ثَمَرَةٍ

فَمَنْ تَبِعَ

مِنْ خَوْفٍ

مِنْ غَفُورٍ

مِنْ جُوعٍ	مِنْ دُونِكُمْ	مِنْ ذَهَبٍ	فَإِنْ زَلَلْتُمْ
مَنْ سَفَهَ	مَنْ شَكَرَ	مِنْ صَلَاحٍ	إِنْ ضَلَلْتُ
مِنْ طِينٍ	مَنْ ظَلَمَ	مِنْ فُرُوجٍ	مِنْ قَبْلُ
مِنْ كِتَابٍ	يَنْعَوْنَ	مِنْهُمْ	أَنْعَبْتُ
وَأَنْحَرُ	فَسَيَنْغَضُونَ	وَالْمُنْخَنَقَةُ	أَنْتَ
تَنْسُونَ	نُنْشِرُهَا	يَنْصُرُونَ	مَنْصُودٍ
يَنْطِقُونَ	أَنْظُرْ	أَنْفُسِكُمْ	يَنْقُضُونَ
مِنْكُمْ	عَذَابًا أَلِيمًا	خَيْرٌ تَجِدُوهُ	عَدْنٍ تَجْرِي
بَلَدًا أَمِنًا	قَوْلًا ثَقِيلًا	شِهَابٌ ثَاقِبٌ	
نُوحًا هَدَيْنَا	فَصَبْرٌ جَمِيلٌ	خَلْقٍ جَدِيدٍ	

جُرْفِ هَارِ	كَأْسًا دِهَاقًا	بَخُسٍ دَرَاهِمَ
سَبِيعٌ عَلِيمٌ	سِرَاعًا ذَلِكْ	يَتِيْمًا ذَامَقْرَبَةً
خُلِقَ عَظِيمٌ	صَعِيدًا زَلَقًا	يَوْمَعِذٍ زُرْقًا
قَرَضًا حَسَنًا	قَوْلًا سَدِيدًا	بِقَلْبٍ سَلِيمٍ
مُلِقَ حِسَابِيَهْ	بَأْسٍ شَدِيدٍ	عَذَابٍ شَدِيدٍ
قَوْمًا غَيْرَكُمُ	عَمَلًا صَالِحًا	رِجَالٌ صَدَقُوا
قَلِيلَةً غَلَبَتْ	عَذَابًا ضِعْفًا	مُسْفِرَةً ضَاكِهَةً
عَلِيمٌ خَبِيرٌ	سَبْحًا طَوِيلًا	سَمَوَاتٍ طَبَاقًا
رَفَرَفٍ خُضِرٍ	سَحَابٌ ظُلُمْتُ	نَفْسٍ ظَلَمْتُ
قَوْمًا فَاسِقِينَ	سُبُلًا فِجَاجًا	ثَمَنًا قَلِيلًا

فَتْحٌ قَرِيبٌ رَسُولٍ كَرِيمٍ كِرَامًا كَاتِبِينَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۳): تَشْدِيد

د درې غابونو دې شکل ” ۛ “ ته تَشْدِيد [يعني شَد] وائي. په کوم حَرْف چه تشديد [يعني شَد] وي هغې ته مُشَدَّد وائي.

مُشَدَّد حَرْف دوه ځله لولئ يو ځل ئې د هغې مخکېني حَرْف سره لگيدلې او بل ځل ئې د هغې د خپل حَرَكْت مطابق لږ په [په حَرْف د] اودريدو سره لولئ.

په نون مُشَدَّد او ميم مُشَدَّد کښ هميشه عَنَّهُ کيږي د عُنِّي معنی پوزې ته آواز وړل دي. د عُنِّي مقدار د يو الف هُمره وي.

چه کله حُرُوف قَلَقْلَه مُشَدَّد وي نو دا کولو په وخت کښ به په هغې لږ شان اودريږو او قَلَقْلَه به کوو.

که وړومبي حَرْف مُتَحَرِّک وي، دويم حَرْف ساکين وي او دريم حَرْف مُشَدَّد وي نو (هميشه نه خو) اکثر ځله به ساکين حَرْف پريږدو او مُتَحَرِّک حَرْف به د مُشَدَّد حَرْف سره جنکيدلې وائيو لکه عَبَدْتُمْ (به عَبَتُمْ لولو)

په دې سبق کښ د تشديد د مشق سره سره په حروفِ قَرِيبُ الصَّوْت يعني نزدې نزدې آواز والا حُرُوفو کښ فرق واضحه کوي.

اُتَ	اِتَ	اَنَتَ	اُتَ	اِتَ	اَنَتَ
اُذَ	اِذَ	اَنذَ	اُزَ	اِزَ	اَنزَ
اُشَ	اِشَ	اَنشَ	اُظَ	اِظَ	اَنظَ
اُصَ	اِصَ	اَنصَ	اُسَ	اِصَ	اَنصَ
اُفَ	اِفَ	اَنفَ	اُرَ	اِرَ	اَنرَ
اُقَ	اِقَ	اَنقَ	اُکَ	اِکَ	اَنکَ
اُحَ	اِحَ	اَنحَ	اُھَ	اِھَ	اَنھَ
اُخَ	اِخَ	اَنخَ	اُعَ	اِعَ	اَنعَ
اُعَ	اِعَ	اَنعَ	اُبَ	اِبَ	اَنبَ
اُوَ	اِوَ	اَنوَ	اُوَ	اِوَ	اَنوَ
اُنَ	اِنَ	اَننَ	اُلَ	اِلَ	اَنلَ

أَرَّ	إَرَّ	أُرَّ	أَجَّ	إَجَّ	أُجَّ
أَشَّ	إَشَّ	أُشَّ	أَيَّ	إَيَّ	أُيَّ
رَبَّ	رَبِّيَّ	رَبِّهٖ	إِنَّ	إِنَّا	إِنِّيَّ
مِنَّا	مِنِّيَّ	ثُمَّ	وَلَمَّا	حَبَّبَ	أَحَبَّ
وَالْتَيْنِ	بِالتَّقْوَى	الْثَّاقِبُ	ثَجَّاجًا	فِي الْحَجِّ	شُحَّ
مُسَخَّرَاتٍ	صَدَقَ	تَصَدَّى	الَّذِ رَجَاتٍ	مِنَ الدَّمْعِ	وَالذُّكْرِينَ
الرَّحْمَنُ	نُزَلَ	فَسَنِّيَسِرُّهٗ	وَالشَّمْسِ	نَقُصُّ	وَالصُّلَحِينَ
فَضَلْنَا	وَالضُّحَى	وَالطُّورِ	وَالطَّيْرِ	الطَّلَاقُ	وَالظَّاهِرُ
لِلظَّالِمِينَ	سُعِرَتْ	يُوفَ	حُقَّتْ	حَقَّ	رَكَبَكَ
وَالَّذِينَ	مِمَّا	أُمَّةٍ	فَأَمُّهٗ	مُسَيَّ	جَنَّتِ

وَالنُّشُطِ	وَالنَّجْمِ	كُورَتْ	مُطَهَّرَةً	سُيِّرَتْ	يَذَكَّرُ
لِيَدَّبَّرُوا	ذُرِّيَّتَهُ	مُزَمِّلُ	مُدَّثِرُ	عَلَى النَّبِيِّ	يَسْبَعُونَ
عَلِيُّونَ	يَزْكِي	مِنَ الطَّيِّبَاتِ	إِنَّ الظَّنَّ	مَدَّ الظِّلُّ	شَرَّ النَّفَثَاتِ
يُحِبُّ التَّوَّابِينَ	رَبُّ السَّمَوَاتِ	أَحْطَتْ	بَسَطَتْ		
نَخْلُكُمْ	قَدْ تَبَيَّنَ	عَبَدْتُمْ	إِذْ ظَلَمُوا	قَدْ خَلَوْا	إِذْ ذَهَبَ

يَا سَبِيْعُ

چہ خوک ہرہ ورخ ۱۰۰ خلہ وائی او پہ دے دوران کنس خبری اتری نہ کوی او د
لوستلو نہ پس دُعا اوکری نو اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ خہ چہ اوغوارپی هغه به اوموی۔

(خلوینیت روحانی علا جونہ ص ۷)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۴) : نون ساکن او تنوین (ادغام، اقلاب)

➤ (۳) ادغام: د نون ساکن یا تنوین نه پس که په حُرُوفِ یرملون کښ کوم یو حَرْف راشي نو ادغام به کيږي. په ”را او لام“ کښ بغير د غُنِّي نه او په باقي څلورو حُرُوفو کښ د غُنِّي سره.

حُرُوفِ یرملون شپږ ”٦“ دي او هغه دا دي. ی، ر، م، ل، و، ن

➤ (۴) اقلاب: که د نون ساکن یا تنوین نه پس حَرْف ب راشي نو اقلاب به کيږي يعني نون ساکن او تنوین په میم کښ بدل کړئ او اخفاء اوکړئ يعني په لوستلو کښ غُنه اوکړئ.

➤ ادغام په ټکو داسې وائي لکه مَنْ يَقُولُ = میم نون یا زبر مَنْ ی، یا زبر ی = مَنْ ی، قاف واو پیښ قُ = مَنْ یَقُ، لام پیښ لُ = مَنْ یَقُولُ

➤ اقلاب په ټکو داسې وائي مَنْ بَعْدَ = میم، نُونُ زبر مَنْ، بَاعَيْنِ زبر بَعْ = مَنْ بَعْ، دال زبر د = مَنْ بَعْدَ

مِنْ وَلِيٍّ

مِنْ يَوْمٍ

مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ

مَنْ يَقُولُ

مِنْ نُطْفَةٍ

مِنْ نَصِيرٍ

مِنْ مِثْلِهِ

مِنْ مَّشْهَدٍ

مِنْ رَبِّكَ	مِنْ رَبِّهِمْ	مِنْ لَدُنْهُ	يَكُنْ لَهُ
كِتَابًا يَلْقَاهُ	رَجُلٌ يَسْعَى	هُدًى وَذِكْرًا	وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ
بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ	سِرَاجًا مُّنِيرًا	حِطَّةً نَّغْفِرُكُمْ	خَلَقَ نَعِيدُهُ
مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ	رَعُوفٌ رَّحِيمٌ	مُصَدِّقًا لِّمَا	وَيْلٌ لِّكُلِّ
مِنْ بَعْدٍ	مِنْ بَقْلِهَا	أَنْبِئُهُمْ	لَيَنْبَذَنَّ
قَوْلًا بَلِيغًا	خَبِيرًا بَصِيرًا	جَنَّةٍ بَرْبُورَةٍ	كِرَامٍ بَرَرَةٍ
حِلٌّ بِهَذَا		صُمْ بِكُمْ	

دِ عِلْم پینخہ درجات

۱. خاموشی ۲. پہ توجہ اوریدل ۳. خہ چہ واورې ہغہ یاد ساتل ۴. خہ چہ زدہ
کړې په هغې عمل کول ۵. خہ عِلْم چہ حاصل کړې ہغہ نورو ته رَسول.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۵): د مِیْم ساکن قاعدې

د مِیْم ساکن درې قاعدې دي. (۱) ادغامِ شَفَوِي (۲) اخفاءِ شَفَوِي (۳) اظهارِ شَفَوِي

(۱) ادغامِ شَفَوِي: که د مِیْم ساکن نه پس بل مِیْم راشي نو په مِیْم ساکن کښ به ادغام شَفَوِي کيږي يعني غڼه به کوو.

(۲) اخفاءِ شَفَوِي: که د مِیْم ساکن نه پس حرف ب راشي نو په مِیْم ساکن کښ به اخفاءِ شَفَوِي کيږي يعني غڼه به کوو.

(۳) اظهارِ شَفَوِي: که د مِیْم ساکن نه پس د حرف ب او م نه علاوه بل یو حرف راشي نو په مِیْم ساکن کښ به اظهارِ شَفَوِي کيږي يعني غڼه به نه کوو.

أَنْتُمْ مُظْلَمُونَ	أَلَمْ تَرَ	كُنْتُمْ بِهِ	هُمْ فِيهَا
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ	وَالْأَمْرُ	تَأْتِيهِمْ بِآيَةٍ	أَمْضَى
اتَّيْتُكُمْ مِّنْ كِتَابٍ	لَمْ يَلِدْ	عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ	وَأَمْطَرْنَا
فَهُمْ مُّقْمَحُونَ	لَكُمْ دِينُكُمْ	تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ	أَلَمْ نَشْرَحْ

وَهُمْ مُعْرِضُونَ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ أَمْ صَبَرْنَا
لَهُمْ مِمَّا الْحُسْنَىٰ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بَعْضُكُمْ يَبْغِي عَلَىٰ هُمْ غَضَبٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۶): تَفْخِيمُ وَتَرْقِيقُ

❖ د تَفْخِيمُ معنی ده حَرْف دِک یعنی پیر وئیل او د تَرْقِيقُ معنی ده حَرْف نرِ وئیل.

❖ درې حُرُوفِ اَلِف، لَام، رَا کله دِک یعنی پیر او کله نرِ وئیل کیری.

❖ اَلِف: د الف نه مخکین که دِک لفظ راشي نو اَلِف پیر لولئ او که نرِ حَرْف ترې مخکین راشي نو اَلِف نرِ لولئ.

❖ لَام: د اِسْمِ جَلَالَتِ اللَّهِ (عَدَّوَجَلَّ) د لَام نه مخکین حَرْف باندې که زَبَر یا پِیْن وِی نو د اِسْمِ جَلَالَتِ اللَّهِ (عَدَّوَجَلَّ) لَام دِک لولئ او که د اِسْمِ جَلَالَتِ اللَّهِ (عَدَّوَجَلَّ) د لَام نه مخکین حَرْف نه لاندې زیر وِی نو د اِسْمِ جَلَالَتِ اللَّهِ (عَدَّوَجَلَّ) لَام نرِ لولئ.

❖ د اِسْمِ جَلَالَتِ اللَّهِ (عَدَّوَجَلَّ) د لَام نه علاوه باقی هر حَای کب لَام نرِ لولئ.

❖ د رَا پیر وئیلو صورتونه: که په را باندې زَبَر یا پِیْن وِی، که په را باندې دوه زَبَرونه یا دوه پِیْنونه وِی، که په را باندې ولا زَبَر [زَوْر] وِی، که د را ساکِن نه مخکین حَرْف باندې زَبَر یا پِیْن وِی، که د را ساکِن نه مخکین عارضی زیر وِی، که د را ساکِن نه مخکین زیر په بله گِلمه کب وِی، که د را ساکِن نه پس په حُرُوفِ مُسْتَعْلِیه کب کوم یو حَرْف په هُم هغه گِلمه کب وِی.

د رَا نري وئيلو صورتونه: که د را نه لاندې زیر یا دوه زیرونه وي، که د را ساکین نه لاندې زیر اصلي په هُم هغه ګلمه کښ وي، که د را ساکین نه مخکښ یائے ساکینه وي.

عارضی حرکت: په قرآن مجید کښ ځینې ګلمې د اَلِف نه شروع کیږي او په اَلِف باندې څه حرکت نه وي، په دې اَلِف چه د لوستلو د پاره هر یو حرکت اولګول شي هغه به عارضی حرکت وي لکه د اِرْجِعْ د اَلِف نه لاندې چه زیر عارضی دې.

نوبت: که په یوه ګلمه کښ د را ساکین نه مخکښ زیر اصلي وي او د هغې نه پس حَرْفِ مُسْتَعْلِیه وي نو را ساکین به پیر وئیلې کیږي لکه مِرْصَدِ

قَالَ	صِرَاطَ	سِرَاجًا	كَانَ	مَا لَا	مَفَازًا
طَالِبُ	تَابُوا	خَالِدًا	عَابِدُ	غَاسِقِ	طَعَامِ
اللَّهُ	وَاللَّهُ	فَاللَّهُ	إِنَّ اللَّهَ	هُوَ اللَّهُ	مِنَ اللَّهِ
رَسُولُ اللَّهِ	رَضِيَ اللَّهُ	قَالُوا اللَّهُمَّ	لِلَّهِ	بِاللَّهِ	بِسْمِ اللَّهِ
قُلِ اللَّهُمَّ	مَا وَلَهُمْ	إِلَّا الَّذِينَ	إِنَّ الَّذِينَ	عَلَى	صَلَاةٍ
رَجُلٌ	أَلَمْتَرِ	رُزِقُوا	أَكْثَرُ	أَجْرًا	أَجْرُ

إِبْرَاهِيمَ	عَرْشُ	أَمْ صَبْرُنَا	تُرْجِعُونَ	يُرْزَقُونَ	إِرْجِعْ
إِرْجِعُوا	إِرْجِعِي	إِرْكَعُوا	رَبِّ ارْحَمْهُمَا	رَبِّ ارْجِعُونِ	إِنْ ارْتَبْتُمْ
أَمِ ارْتَابُوا	كُلُّ فِرْقٍ	فِرْقَةٍ	مِرْصَادٍ	فِي قِرْطَاسٍ	وَالنَّهَارِ
رِجَالٌ	أَمْرٌ	فَاصْبِرْ	قُمْ فَأَنْذِرْ	خَيْرٌ	نَذِيرٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۷) : مَدَات [یعنی مدونہ]

د مد معنی ده او گدول او رانیکل. د مد دوه سببه دي (۱) همزه َ (۲) سُكُون ْ د مد شپږ قسمونه دي. (۱) مَدِّ مُتَّصِل (۲) مَدِّ مُنْفَصِل (۳) مَدِّ لَازِم (۴) مَدِّ لَیْن لَازِم (۵) مَدِّ عَارِض

(۷) مَدِّ لَیْن عَارِض

(۱) مَدِّ مُتَّصِل: که د حُرُوفِ مَدَّه نه پس همزه په هغه کلمه کښ وي نو مَدِّ مُتَّصِل به وي لکه جَاءَ

(۲) مَدِّ مُنْفَصِل: که د حُرُوفِ مَدَّه نه پس همزه په دویمه کلمه کښ وي نو مَدِّ مُنْفَصِل به وي

لکه فِي أَنْفُسِكُمْ

مَدِّ مُتَّصِل او مَدِّ مُنْفَصِل په لوستلو کښ د دوه، درې یا څلورو الفو همره رانیکاري.

(۳) مَدِّ لَازِم: د حُرُوفِ مَدَّه نه پس که سکون اصلي ْ ُ وي نو مَدِّ لَازِم به وي لکه جَانُّ

- ❖ (۴) مَدِّ لَیْنٍ لَازِمٌ: د حُرُوفِ لَیْنٍ نه پس که سکوینِ اصلي ۛ وي نو مَدِّ لَیْنٍ لَازِمٌ به وي لکه عَیْنٌ.
- ❖ مَدِّ لَازِمٌ او مَدِّ لَیْنٍ لَازِمٌ په لوستلو کښ د درې، خلورو يا پینځه اَلِفُو هُمره راښکارې.
- ❖ (۵) مَدِّ عَارِضٌ: د حُرُوفِ مَدَّة نه پس که عَارِضِي سُوکُون وي (يعني چه د وقف په وجه کوم يو حَرف ساکن شي) نو مَدِّ عَارِضٌ به وي لکه مُسْلِمُوْنَ ۵
- ❖ (۶) مَدِّ لَیْنٍ عَارِضٌ: د حُرُوفِ لَیْنٍ نه پس که عَارِضِي سُوکُون وي (يعني چه د وقف په وجه کوم يو حَرف ساکن شي) نو مَدِّ لَیْنٍ عَارِضٌ به وي لکه شَفَتَیْنِ ۵
- ❖ مَدِّ عَارِضٌ او مَدِّ لَیْنٍ عَارِضٌ په لوستلو کښ د درې اَلِفُو هُمره راښکارې.
- ❖ مدونه په تګو داسې واثې لکه جَائِءٌ = جيم يا زير جِي ، همزه زبر َء = جَائِءٌ ضَاآلاً: ضَاد اَلِف لَام زَبَر ضَاآل لَام دوه زَبَر لَّا = ضَاآلاً

جَاءَ	جَائِءٌ	وَاللَّيْ	سَبَّحْتُ	أُولَئِكَ
حَدَّائِقَ	قُرُوءٍ	أُولِيَاءَ	بِمَا أُنْزِلَ	قَالُوا أَمَّا
يَا رُضْ	هَؤُلَاءِ	يَبْنَئِ إِسْرَائِيلَ	ضَاآلاً	دَآبَّةٍ
الْمُنَ	الذَّكْرَيْنِ	جَانُّ	مُدَهَا مَتْنِ	أَتَحَاجُّونِي
كَافَّةً	الْحَاقَّةُ	وَأَصْفَتِ	حَاجُّوكَ	وَحَاجَّهُ
تَحْضُونَ	يُحَادُّونَ	أَنْ يَتِمَّاسَا	وَلَا الضَّالِّينَ ۵	

يَا أَيُّهَا الْأَلْبَابُ ۚ يَتَسَاءَلُونَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ۚ خُوفٍ ۚ قُرَيْشٍ ۚ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۱۸) : حُرُوفِ مُقَطَّعَاتُ

حروفِ مُقَطَّعَاتُ د قرآن مجید د ځینې سورتونو په شروع کبش راځي.

دا حُرُوف د مُفْرَدو حُرُوفو په شان یواځې یواځې داسې لولئ چه د مدونو مقدار پوره ادا کيږي او د اخفا او ادغام راتلو په صورت کبش غږه هم کوي.

د اَلَمْ ۚ الله د لوستلو دوه طريقې دي (۱) وصل: اَلِفْ لَامٌ مِيمٌ ۚ الله (۲) وقف: اَلِفْ لَامٌ مِيمٌ ۚ الله

ص صَادَّ	ق قَاف	ن نُون	ط طه طَاهَا
يس يَاسِيْن	طس طَاسِيْن	حم حَامِيْم	الر اَلِفْ لَامٌ رَا
الم اَلِفْ لَامٌ مِيْم	الر اَلِفْ لَامٌ مِيْم رَا	حم حَامِيْم	عسق عَيِّنْ سَيِّئُ قَاف
طسم طَاسِيْن مِيْم	المص اَلِفْ لَامٌ مِيْم صَاد	الم ۚ الله اَلِفْ لَامٌ مِيْم ۚ الله	كهيعص كَافْ هَا يَآ عَيِّنْ صَاد

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَتَابَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

سبق نمبر (۱۹) : زائد [یعنی زیات] الف ”ا“

👉 په قُرآن مجید کښې بعضې ځائیونو کښې په اَلِف باندې د غونډۍ دائرې نښه “(o)” وي داسې اَلِف ته زائد اَلِف [يعني زيات اَلِف] وايي دا الف مه لولئ.

<p>لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ</p> <p>پ 4، اِلٰہِ عِبران (158)</p>	<p>أَفَأَيْنُ مَتَّ</p> <p>پ 17، الانبیاء (34)</p>	<p>أَفَأَيْنُ مَاتَ</p> <p>پ 4، اِلٰہِ عِبران (144)</p>	<p>أَنَا</p> <p>ہر خائی کنبی</p>
<p>مَلَأَهُ</p> <p>پ 15، الکہف (38)</p>	<p>لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ</p> <p>پ 15، الکہف (38)</p>	<p>لِشَآئِءٍ</p> <p>پ 15، الکہف (23)</p>	<p>لَا إِلَهَ إِلَّا الْجَحِيمُ</p> <p>پ 23، الضُّعُفُ (68)</p>
<p>لَا أَنْتُمْ</p> <p>پ 28، الحشر (13)</p>	<p>لَا أَذْبَحَنَّهُ</p> <p>پ 19، التَّيْلُ (21)</p>	<p>وَلَا أَوْضَعُوا</p> <p>پ 10، التوبة (47)</p>	<p>أَنْ تَبُوءَ</p> <p>پ 6، البائدة (29)</p>
<p>وَتُؤَدَّ</p> <p>پ 19، الفرقان (38)</p>	<p>تُؤَدَّ</p> <p>پ 20، العنکبوت (38) پ 27، النجم (51)</p>	<p>وَمَلَأَهُمْ</p> <p>پ 11، یونس (83)</p>	<p>مِنْ نَّبَإٍ</p> <p>پ 7، الانعام (34)</p>
<p>لِيَرْبُوَانِي</p> <p>پ 21، الروم (39)</p>	<p>لَنْ نَدْعُوا</p> <p>پ 15، الکہف (14)</p>	<p>لِتَتْلُوا</p> <p>پ 13، الرعد (30)</p>	<p>إِنَّ تَمُودَ</p> <p>پ 12، هود (68)</p>
<p>قَوَارِيرًا</p> <p>پ 29، الدهر (16)</p>	<p>سَلْسِلًا</p> <p>پ 29، الدهر (4)</p>	<p>وَنَبْلُوا</p> <p>پ 26، محمد (31)</p>	<p>لِيَبْلُوا</p> <p>پ 26، محمد (4)</p>

☞ په دې شپږو کلمو کې د دې نښې ("o") والا اَلِف په وصل کېن مه لولئ خو په وقف کېن ئې لولئ.

لَكِنَّا	الظُّنُونَا	الرَّسُولَا	السَّبِيلَا	قَوَارِيرَا	أَنَا
پ 15، الکھف (38)	پ 16، الاحزاب	پ 16، الاحزاب	پ 22، الاحزاب	پ 29، الدهر (15)	هر ځای کېن

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سبق نمبر (۲۰) : مُتَفَرِّقَ قَوَاعِدَ

☞ اِظْهَارِ مُطْلَق: په دې څلورو واړو کلماتو کېن به د تُون ساکن نه پس په يوه کلمه کېن د حُرُوف يَرْمَلُون د راتلو په وجه ادغام نه بلکه اِظْهَارِ مُطْلَق کيږي ځکه په دې څلورو واړو کلماتو کېن غږ مه کوي.

دُنِيَا	بُنْيَانُ	صِنَوَانُ	قِنَوَانُ
---------	-----------	-----------	-----------

☞ سَكْتَه: د آواز اودرولو او ساه اخستلو نه بغير بيا مخکېن لوستلو ته سَكْتَه وائي يعني چه آواز اودريږي او ساه جاري وي. په دې څلورو کلماتو کېن سَكْتَه واجب ده. د سَكْتَه حُکْم دا دې چه مُتَحَرِّک ساکن کړې شي او دوه زېرونه په اَلِف کېن بدل کړي او اولوي.

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ	كَلَّا بَلْ سَكْتَه رَانَ	مِنْ مَّرْقَدِنَا هَذَا سَكْتَه	سَكْتَه عِوَجًا قِيَّيَا
پ 29، القِيْة (27)	پ 30، البطْفَيْن (14)	پ 23، يَس (52)	پ 15، الکھف (1)

👉 **ص:** په قرآن پاك كښن څلور گڼمات په صَاد ليكل كيږي صَاد باندې وړوكې شان سين هم ليكل شوې وي، د دې د وئيلو تفصيل داسې دې په (۱) او (۲) كښن صرف **س** لولئ، په (۳) كښن **ص** او **س** دواړه لوستل جائز دي. په (۴) كښن صرف **ص** لولئ.

⁴ بِمُصِطِرٍ پ 30، الغاشية (22)	³ أَمْ هُمُ الْمُصِطِرُونَ پ 27، الطور (37)	² بَصْطَةً پ 8، الاعراف (69)	¹ يَبْصُطُ پ 2، البقرة (245)
--	--	---	---

👉 **تَسْهِيل:** د تسهيل معنی ده نري كول يعني دويم همزه په نرمی لولئ. په قرآن مجيد كښن صرف په يوه گڼمه كښن تسهيل واجب دې.

👉 **إِمَالَةٌ:** زير د زير طرف ته او آلف د يا طرف ته مائل وئيلو ته امله وايي. د امله **ر** د پښتو د لفظ پترې د را په شان يعني ري نه بلکه ري لولئ.

👉 امله په تګو داسې وائي! ميم جيم زير مَجْ، را د امله والا ري مَجْر، ها آلف زبر ها = مَجْرَهَا

👉 **بُئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ** په دې گڼمه كښن د لام نه مخكښ او د لام نه پس دواړه آلفونه مه لولئ بلکه په لوستلو كښن **لام له زير وركړئ.**

بُئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ پ 26، الحجرات (11)	اماله مَجْرَهَا پ 12، هود (41)	تسهيل ءَاَعْجَبِيَّ وَعَرَبِيَّ پ 24، حم السجدة (44)
--	---	---

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبق نمبر (۲۱) : وَقْفُ

❧ **وَقْفُ**: د وقف معنی د **حصاریدو** او **اودریدو** ده. یعنی په کومه ګلمه چه وقف کوی نو د هغه ګلمې په آخري حَرف باندې آواز او ساه دواړه ختم کړی.

❧ که د ګلمې په آخري حَرف باندې **زَبَر**، **زیر**، **پینښ**، **دوه زیرونه**، **دوه پینښونه**، **ولاړ زیر**، **نَسکور** [یعني اَلتَّه] **پینښ** وي نو هغه حَرف په وقف کښ **ساکن** کوی.

❧ که د ګلمې په آخري حَرف باندې **دوه زَبرونه** وي نو هغه په وقف کښ په **اَلِف** کښ بدل کړی.

❧ که د ګلمې په آخره کښ په **غونډی** تا “ة” هریو حَركت یا تنوین وي هغه په وقف کښ په **ها** **ساکن** “ه” کښ بدله کړی.

❧ **ولاړ زَبَر**، **حُرُوفِ مَدّه** او **ساکن** حَرف په وقف کښ نه بدلیری.

❧ په **مُشَدّد حَرف باندې** د وقف په صورت کښ **تَشْدید برقرار ساتی** خو حَركت مه ظاهر وی.

❧ **نُون قُطْبي**: که د تنوین نه پس همزه وُصلي راشي نو په وُصل کښ همزه وُصلي او غورزیري او د تنوین نُون **ساکن** له زیر ورکړې شي او یو وړوکې شان نُون اولیکل شي هغې ته نُون قُطْبي وائی.

❧ **عَلَامَاتِ وَقْف**: د وقف د یو څو نښو تفصیل لاندې ورکړې شوې دي.

❧ **○** : دا د **وقف تام** او د آیت د پوره کیدو نښه ده په دې اودریدل پکار دي.

❧ **م** : دا د **وقف لازم** نښه ده په دې ضرور اودریدل پکار دي.

❧ **ط** : دا د **وقف مُطلق** نښه ده په دې اودریدل بهتر دي.

ج : دا د وقف جائز نښه ده په دې اودريدل بهتر او نه اودريدل جائز دي.

ز : دا د وقف مُحْجُوز نښه ده په دې اودريدل جائز دي خو نه اودريدل بهتر دي.

ص : دا د وقف مُرَحَّص نښه ده په دې يو ځای کول بهتر دي.

لا : که په آيت باندې ل لیکلې شوې وي نو په دې اودريدو او نه اودريدو کښ اختلاف دې که د آيت نه علاوه لا لیکلې شوې وي نو په هغې مه اودريږئ.

إِعَادَة : د وقف کولو نه پس بيا د شا نه يو ځای لوستلو ته إِعاده وائي.

صَدِيقَيْنِ	نَدِمَيْنِ	مُسْتَقِيمَ	فِيهِ	شَفَتَيْنِ	بِالْحَقِّ
صَدِيقَيْنِ	نَدِمَيْنِ	مُسْتَقِيمَ	فِيهِ	شَفَتَيْنِ	بِالْحَقِّ
نَسْتَعِينُ	يَشَاءُ	مِنْ قَبْلُ	شَهْرُ	شَيْءُ	قِسْطِ
نَسْتَعِينُ	يَشَاءُ	مِنْ قَبْلُ	شَهْرُ	شَيْءُ	قِسْطِ
لَهُ	قَدِيرُ	بَرْقُ	بِهَ	عِبَادِهِ	بِأَمْرِهِ
لَهُ	قَدِيرُ	بَرْقُ	بِهَ	عِبَادِهِ	بِأَمْرِهِ
رَبَّهُ	أَخْلَدَهُ	مَوَازِينُهُ	أَلْفَا	عِلْمًا	نَبِيًّا
رَبَّهُ	أَخْلَدَهُ	مَوَازِينُهُ	أَلْفَا	عِلْمًا	نَبِيًّا
قُوَّةُ	رَقَبَةُ	جَارِيَةُ	وَتَوَلَّى	مِنَ الْأُولَى	فَتَرَضَى
قُوَّةُ	رَقَبَةُ	جَارِيَةُ	وَتَوَلَّى	مِنَ الْأُولَى	فَتَرَضَى

وَٱنْحَرُ ۝ وَٱنْحَرُ ۝	فَارْغَبْ ۝ فَارْغَبْ ۝	فَحَدِّثْ ۝ فَحَدِّثْ ۝	فِيهَا ط فِيهَا ط	تَهْتَدُوا ۝ تَهْتَدُوا ۝	قُولِي ۝ قُولِي ۝
خَيْرًا ط خَيْرًا ط	ٱلْوَصِيَّةُ ٱلْوَصِيَّةُ	شَيْبًا ۝ شَيْبًا ۝	ٱلْأَسْمَاءُ ٱلْأَسْمَاءُ	مُنِيبٌ ۝ مُنِيبٌ ۝	إِذْ خُلُوهُمَا إِذْ خُلُوهُمَا
مُبِينٌ ۝ مُبِينٌ ۝	ٱقْتُلُوا ٱقْتُلُوا	قَدِيرٌ ۝ قَدِيرٌ ۝	ٱلَّذِي ٱلَّذِي	خَبِيرًا ۝ خَبِيرًا ۝	ٱلَّذِي ٱلَّذِي

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سبق نمبر (۲۲) : نمونہ

☞ دا سبق پہ تَکُو اور رَوَان پہ دواړو طریقو لولئ.

☞ په دې سبق کښ هم د تیرو ټولو سبقونو د قواعدو او حُرُوفو د ادائیگۍ خاص خیال ساتئ

خاص طور په قَرِيب الصَّوْت یعنی نزدې یو شان آوازونو والا حُرُوفو کښ فرق واضحه ساتئ.

☞ یاد ساتئ! په دې حُرُوفو کښ د فرق نه کولو په وجه که معنی فاسده شي نو نمونہ به نه کیږي.

اَللّٰهُ اَكْبَرُ

تَکْبِيْر تحريره:

سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالٰى جَدُّكَ وَلَا اِلٰهَ غَيْرُكَ ط

ثَنَاء :

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ

تَعُوْذ :

تَسْبِيحُ:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سورة الفاتحه: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ ۝ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ۝ صِرَاطَ

الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۚ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّيْنَ ۝ (اٰمِيْن)

سورة الاخلاص:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ اَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۝

تَسْبِيحُ رُكُوع:

سُبْحٰنَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ

تَسْبِيحُ:

سَبِّحْ اِلٰهَ لِمَنْ حَمْدُهُ

تَحْمِيد:

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ

تَسْبِيحُ سَجْدَه:

سُبْحٰنَ رَبِّيَ الْاَعْلٰی

تَشَهُّد:

اَلتَّحِيّٰتُ لِلّٰهِ وَالصَّلٰوٰتُ وَالطَّيِّبٰتُ ۝ اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ اَیُّهَا النَّبِیُّ وَ

رَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ ۝ اَلسَّلَامُ عَلَیْنَا وَعَلٰی عِبَادِ اللّٰهِ الصّٰلِحِيْنَ ۝

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ ۝

دُرُودِ اِبْرَاهِیمَ: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰی اٰلِ

اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَبِيْدٌ مَّجِيْدٌ ﴿۱﴾ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِ مُحَمَّدٍ

كَمَا بَارَكْتَ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰی اٰلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَبِيْدٌ مَّجِيْدٌ ﴿۲﴾

دُعَاءِ مَأْثُورَةٍ: (اَللّٰهُمَّ) رَبِّ اجْعَلْنِيْ مُقِيْمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِيْ ۖ رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿۱﴾

رَبَّنَا اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ يَوْمَ يَقُوْمُ الْحِسَابُ ﴿۲﴾

سَلام: اَلسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ

دُعَاءِ قُتُوْب: اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَغِيْثُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَیْكَ وَنُثْنِيْ

عَلَيْكَ الْخَيْرَ ط وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ط

اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَ اِلَيْكَ نَسْعٰی وَنَحْفِدُ وَنَرْجُوْ

رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰی عَذَابَكَ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفٰرِ مُلْحِقٌ ﴿۱﴾

اِنَّ اللّٰهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّوْنَ عَلٰی النَّبِيِّ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿۵۱﴾

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا وَ مَوْلَانَا مُحَمَّدٍ مَّعْدِنِ الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَاِلٰهِ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوال و جواب

سوال: حُرُوفِ مُفْرَدَاتِ خو دي؟

سبق نمبر ۱

جواب: حُرُوفِ مُفْرَدَاتِ ۲۹ دي.

سوال: حُرُوفِ مُسْتَعْلِيَّه خو دي او کوم کوم دي؟

سبق نمبر ۱

جواب: حُرُوفِ مُسْتَعْلِيَّه ووه دي او هغه دا دي خ، ص، ض، ط، ظ، غ، ق.

سوال: حُرُوفِ مُسْتَعْلِيَّه څنگه لولي او د دې مجموعه څه ده؟

سبق نمبر ۱

جواب: حُرُوفِ مُسْتَعْلِيَّه هميشه په هر حالت کښې ډک يعني پير لوستل کيږي او د دې مجموعه خَصَّ صَغُطٍ قَطْ ده.

سوال: حَرَكَاتِ څه ته وايي؟

سبق نمبر ۳

جواب: زَبَر [زَوْر]، زير، پيښ، ته حَرَكَاتِ وايي.

سوال: حَرَكَاتِ به څنگه لوستل کيږي؟

سبق نمبر ۳

جواب: حَرَكَاتِ به بغير د راښکلو او د جټکه ورکولو نه بغير معروف لوستل کيږي.

سوال: تنوين څه ته وايي؟

سبق نمبر ۵

جواب: دوه زبرونو ُ، دوه زیرونو ِ او دوه پینسونو ۶ ته تنوین وائی؟ تنوین نون ساکین وي او د گلمې په آخره کښ راځي ځکه د تنوین آواز د نون ساکین په شان وي.

سوال: حُرُوفِ مَدَّة خو دي او کوم کوم دي؟ سبق نمبر ۷

جواب: حُرُوفِ مَدَّة درې دي او هغه دا دي اَلِف، وَاو، يَا .

سوال: اَلِف مَدَّة، وَاو مَدَّة او يَا مَدَّة به کله کيږي؟ سبق نمبر ۷

جواب: که د الف نه مخکښ زبر وي نو الف مَدَّة، که د وَاو ساکین نه مخکښ پيښ وي نو وَاو مَدَّة، که د يا ساکین نه مخکښ زبر وي نو يا مَدَّة به وي.

سوال: حُرُوفِ مَدَّة څنگه لولي؟ سبق نمبر ۷

جواب: حُرُوفِ مَدَّة په لوستلو کښ د يو اَلِف يعني د دوو حَرَکاتو هُمره راښکاري.

سوال: ولاړ حَرَکات څه ته وائی؟ سبق نمبر ۸

جواب: ولاړ زَبَر [زَوْر] ۱، ولاړ زير ۲ او نسکور [يعني اُلته] پيښ ۶ ته ولاړ حَرَکات وائی.

سوال: ولاړ حَرَکات څنگه لولي؟ سبق نمبر ۸

جواب: ولاړ حَرَکات د حُرُوفِ مَدَّة په شان يعني په لوستلو کښ د يو اَلِف يعني د دوو حَرَکاتو هُمره راښکاري.

سوال: حُرُوفِ لَين خو دي او کوم کوم دي؟ سبق نمبر ۹

جواب: حُرُوفِ لَين دوه دي وَاو او يَا.

سوال: حُرُوفِ لَين څنگه لولي؟ سبق نمبر ۹

جواب: حُرُوفِ لَين د رابښکلو او جټکه ورکولو نه بغير په نرمي معروف لولي.

سوال: وَاَوَّلَين او يَالَين به کله وي؟

سبق نمبر ۹

جواب: که د وَاو ساکن نه مخکنی زبر وي نو وَاَوَّلَين او که د يا ساکن نه مخکنی زبر [زَوْر] وي نو يَا لَين به وي.

سوال: د قَلَقَلَه څه معنی ده؟

سبق نمبر ۱۱

جواب: د قَلَقَلَي معنی د خوزولو او د حَرَكْت ده، د دې حُرُوفو ادا کولو په وخت کښ په تَخَرَج کښ حَرَكْت شان پیدا کیږي او د هغې په وجه آواز داسې اوځي چه بیرته راگرځي.

سوال: حُرُوفِ قَلَقَلَه څو دي، کوم کوم دي او د دې مجموعۀ څه ده؟

سبق نمبر ۱۱

جواب: حُرُوفِ قَلَقَلَه پینځه دي او هغه دا دي **ق، ط، ب، ج، د**. د حُرُوفِ قَلَقَلَه مجموعۀ **قُطْبُ جَدِّ** ده.

سوال: په حُرُوفِ قَلَقَلَه کښ به قَلَقَلَه کله ښه واضحه کیږي؟

سبق نمبر ۱۱

جواب: چه کله حُرُوفِ قَلَقَلَه ساکن وي نو په هغې کښ به قَلَقَلَه ښه واضحه کیږي.

سوال: چه قَلَقَلَه حُرُوفِ مُشَدَّد وي نو هغه به څنگه لوستل کیږي.

جواب: چه قَلَقَلَه حُرُوفِ مُشَدَّد وي نو هغه به ټینگ [يعني مضبوط] وئیل کیږي.

سوال: هَمْزَه ساکن (أ، ء) به څنگه لولي؟

سبق نمبر ۱۱

جواب: هَمْزَه ساکن (أ، ء) به همیشه په جټکه لوستل کیږي.

سوال: د نُون ساکن او تَنْوِين څو قاعِدې دي او کومې کومې دي؟

سبق نمبر ۱۲

جواب: د نون ساکن او تَنْوِين څلور قاعِدې دي او هغه دا دي **إِظْهَار، إِخْفَاء، إِدْغَام، إِقْلَاب**

سبق نمبر ۱۲

سوال: د اِظْهَار قاعده بیان کری؟

جواب: که د نُون ساکن او تنوین نه پس په حُرُوفِ حَلَقِي کښ کوم یو حرف راشي نو اِظْهَار به کيږي يعني په نون ساکن او تنوین کښ به غُنَّه نه کوو.

سبق نمبر ۱۲

سوال: حُرُوفِ حَلَقِي خو دي او کوم کوم دي؟

جواب: حُرُوفِ حَلَقِي شپږ دي او هغه دا دي **ء، ه، ع، ح، غ، خ.**

سبق نمبر ۱۲

سوال: د اِخْفَاء قاعده بیان کری؟

جواب: که د نُون ساکن او تنوین نه پس په حُرُوفِ اِخْفَاء کښ کوم یو حَرَف راشي نو اِخْفَاء به کيږي يعني د نُون ساکن او تنوین په لوستلو کښ به غُنَّه کوو.

سبق نمبر ۱۲

سوال: حُرُوفِ اِخْفَاء خو دي او کوم کوم دي؟

جواب: حُرُوفِ اِخْفَاء پینځلس دي او هغه دا دي **ت، ث، ج، د، ذ، ز، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ف، ق، ک.**

سبق نمبر ۱۳

سوال: تَشْدِيد [يعني شد] څه ته وائي او د تَشْدِيد والا حَرَف ته څه وائي؟

جواب: درې غاښي شکل ^۳ — والا څيز ته تشديد [يعني شد] وائي. په کوم حرف چه تشديد وي هغې ته مُشَدَّد وائي.

سبق نمبر ۱۳

سوال: په نون مُشَدَّد او ميم مُشَدَّد کښ به څه کيږي؟

جواب: په نون مُشَدَّد او ميم مُشَدَّد کښ به هميشه غُنَّه کيږي.

سبق نمبر ۱۳

سوال: غُنَّه څه ته وائي او د دې مقدار څه دې؟

جواب: آواز پوزې ته ورلو ته غُنَّه وائي، د غُنَّه مقدار د يو آلف همره دې.

سبق نمبر ۱۳

سوال: مُشَدَّد حرف به څنگه لوستل کيږي؟

جواب: مُشَدَّد حَرْف به دوه ځله لوستل کيږي يو ځل د هغې نه مخکېني حَرْف سره لگيدلې او بل ځل د هغې د خپل حَرکت مطابق لږ په [حَرْف د] اودريدو سره.

سبق نمبر ۱۴

سوال: د اِدْغَام قاعده بيان کړئ؟

جواب: که د نون ساکين يا تنوين نه پس په حُرُوفِ يَرْمَلُون کښ کوم يو حَرْف راشي نو اِدْغام به کيږي. په ر اول کښ د غُنة نه بغير او باقي څلورو وارو کښ د غُنة سره.

سبق نمبر ۱۴

سوال: حُرُوفِ يَرْمَلُون څو څو دي او کوم کوم دي؟

جواب: حروف يَرْمَلُون شپږ دي او هغه دا دي **ي، ر، م، ل، و، ن**.

سبق نمبر ۱۴

سوال: د اِقْلَاب قاعده بيان کړئ؟

جواب: که د نون ساکين يا تنوين نه پس حرف **ب** راشي نو اِقْلاب به کيږي يعني نون ساکين او تنوين به په ميم کښ بدل کړو او اِخفاء به کوو يعني په لوستلو کښ به غُنة کوو.

سبق نمبر ۱۵

سوال: د ميم ساکين څو قاعدې دي او هغه کومې کومې دي؟

جواب: د ميم ساکين درې قاعدې دي او هغه دا دي **اِدْغَامِ شَفَوِي، اِخْفَاءِ شَفَوِي، اِظْهَارِ شَفَوِي**.

سبق نمبر ۱۵

سوال: د اِدْغَامِ شَفَوِي قاعده بيان کړئ؟

جواب: که د ميم ساکين نه پس بل **م** راشي نو په ميم ساکين کښ به اِدْغام شَفَوِي کيږي يعني غُنة به کوو؟

سبق نمبر ۱۵

سوال: د اِخْفَاءِ شَفَوِي قاعده بيان کړئ؟

جواب: د میم ساکن نہ پس کہ **ب** راشی نو پہ میم ساکن کنس بہ إخفاء شَفَوٰی کیري یعنی غُٹَّہ بہ کور۔

سوال: د **إِظْهَارِ شَفَوٰی** قاعدہ بیان کری؟ **سبق نمبر ۱۵**

جواب: د میم ساکن نہ پس کہ د **ب** او **م** نہ علاوہ بل **هـ یو حَرف** راشی نو پہ میم ساکن کنس بہ إظهارِ شَفَوٰی کیري یعنی غُٹَّہ بہ نہ کور۔

سوال: د **تَفْخِيمِ** و **تَرْقِيقِ** خہ معنی دہ؟ **سبق نمبر ۱۶**

جواب: د **تَفْخِيمِ** معنی حَرف پیر لوستل دي او د **تَرْقِيقِ** معنی حَرف نَرې لوستل دي۔

سوال: د اِسْمِ جَلَالَتِ ”اللّٰه“ (**عَذَّوَجَلَّ**) **لام** بہ کلہ **پیر** وائی او کلہ بہ ئې **نرې** وائی؟ **سبق نمبر ۱۶**

جواب: د اِسْمِ جَلَالَتِ ”اللّٰه“ (**عَذَّوَجَلَّ**) د لام نہ مخکښني حَرف باندې کہ زَبَر یا پینس وي نو د اِسْمِ جَلَالَتِ ”اللّٰه“ (**عَذَّوَجَلَّ**) لام بہ ډک لوستل کیري او کہ د اِسْمِ جَلَالَتِ ”اللّٰه“ (**عَذَّوَجَلَّ**) د لام نہ مخکښني حَرف نہ لاندې زیر وي نو د اِسْمِ جَلَالَتِ ”اللّٰه“ (**عَذَّوَجَلَّ**) لام بہ نرې وئیل کیري۔

سوال: **اَلِف** بہ کلہ **پیر** او کلہ **نرې** لولو؟ **سبق نمبر ۱۶**

جواب: د الف نہ مخکښ چہ ډک [یعني پیر وئیلو والا] حَرف راشی نو اَلِف بہ پیر وائیو او کہ نرې [وئیلو والا] حَرف راشی نو نرې بہ ئې لولو۔

سوال: د رَا پیر لوستلو صورتونه بیان کری؟ **سبق نمبر ۱۶**

جواب: (۱) چہ په را باندې زَبَر [زَوْر] یا پینس وي (۲) چہ په را باندې دوه زَبَرونه یا دوه پینسونه وي (۳) چہ په را باندې ولاړ زَبَر [زَوْر] وي (۴) چہ د را ساکن نہ مخکښني حَرف باندې زَبَر

يا پيښ وي (۵) چه د را ساكن نه مخكنې عارضي زير وي (۶) چه د را ساكن نه مخكنې زير په بله گلمه كښ وي (۷) چه د را ساكن نه پس په حروفِ مُستعليه كښ كوم يو حرف په هم هغه گلمه كښ وي نو په دې ټولو صورتونو كښ به را پيره لوستل كيږي.

سوال: د را نري لوستلو صورتونه بيان كړئ؟ **سبق نمبر ۱۶**

جواب: (۱) چه د را نه لاندي زير يا دوه زيرونه وي. (۲) چه د را ساكن نه مخكنې زير اصلي په هم هغه گلمه كښ وي (۳) چه د را ساكن نه مخكنې ”يا“ ساكن وي نو په دې ټولو صورتونو كښ به را نري لولو.

سوال: عارضي زير څه ته وايي؟ **سبق نمبر ۱۶**

جواب: په قرآن كريم كښ ځيني گلمت د آلف نه شروع كيږي او په آلف باندې څه حركت نه وي، په داسې آلف چه لوستلو كښ هر يو حركت اولگولې شي هغه به عارضي حركت وي څنگه چه د اِزجعي د آلف نه لاندي زير عارضي دې.

سوال: د مَد څه معنی ده، د دې څومره سببونه دي او كوم كوم دي؟ **سبق نمبر ۱۷**

جواب: د مَد معني اوگپول او رابنكل دي، د مَد دوه سببونه دي (۱) هَمْزَه (۲) سُكون

سوال: د مَد څومره قسمونه دي او كوم كوم دي؟ **سبق نمبر ۱۷**

جواب: د مَد شپږ قسمونه دي او هغه دا دي: (۱) مَدِّ مُتَّصِل (۲) مَدِّ مُنْفَصِل (۳) مَدِّ لَازِم (۴) مَدِّ لَين لَازِم

(۵) مَدِّ عَارِض (۶) مَدِّ لَين عَارِض

سوال: مَدِّ مُتَّصِل به كله كيږي؟ **سبق نمبر ۱۷**

جواب: چه د حُرُوفِ مَدَّه نه پس همزه په هُم هغه گلمه کښ وي نو مَدِّ مُتَّصِل به کيږي.

سوال: مَدِّ مُنْفَصِل به کله کيږي؟ سبق نمبر ۱۷

جواب: چه د حُرُوفِ مَدَّه نه پس همزه په بله گلمه کښ وي نو مَدِّ مُنْفَصِل کيږي.

سوال: مَدِّ مُتَّصِل او مَدِّ مُنْفَصِل په لوستلو کښ خومره رابښکلي کيږي؟ سبق نمبر ۱۷

جواب: مَدِّ مُتَّصِل او مَدِّ مُنْفَصِل به د دوه يا دوه نيمو يا څلورو اَلِفُو هُمَره رابښکلي کيږي.

سوال: مَدِّ لَازِم به کله کيږي؟ سبق نمبر ۱۷

جواب: د حُرُوفِ مَدَّه نه پس چه سُکُون اصلي (ْ، ُ، ِ) وي نو مَدِّ لَازِم به کيږي.

سوال: مَدِّ لَازِم او مَدِّ لَازِم به کله کيږي؟ سبق نمبر ۱۷

جواب: د حُرُوفِ لَازِم نه پس چه سُکُون اصلي (ْ) وي نو مَدِّ لَازِم به کيږي.

سوال: مَدِّ لَازِم او مَدِّ لَازِم به په لوستلو کښ خومره رابښکلي کيږي. سبق نمبر ۱۷

جواب: مَدِّ لَازِم او مَدِّ لَازِم به په لوستلو کښ د درې، څلورو يا پينځه اَلِفُو هُمَره رابښکلي کيږي.

سوال: مَدِّ عَارِض به کله کيږي؟ سبق نمبر ۱۷

جواب: چه د حُرُوفِ مَدَّه نه پس عارضي سُکُون وي يعني چه د وقف په وجه کوم يو حرف ساکن شي نو مَدِّ عَارِض به کيږي.

سوال: مَدِّ لَازِم او مَدِّ لَازِم به کله کيږي؟ سبق نمبر ۱۷

جواب: چه د حُرُوفِ لَازِم نه پس عارضي سُکُون وي يعني چه د وقف په وجه کوم يو حرف ساکن شي نو مَدِّ لَازِم عَارِض به کيږي.

سوال: مَدِّ عَارِض او مَدِّ لَين عَارِض به په لوستلو کښ خومره رابښکلې کيږي؟ **سبق نمبر ۱۷**

جواب: مَدِّ عَارِض او مَدِّ لَين عَارِض به په لوستلو کښ د درې اَلِفو هُمَره رابښکلې کيږي.

سوال: اَلِف زَائِد څه ته وائي او آيا دا لوستلې کيږي؟ **سبق نمبر ۱۹**

جواب: په قرآن مجيد کښ بعضې ځانيونو کښ د اَلِف د پاسه د غونډۍ دائرې ”و“ نښه وي داسې الف ته زائد الف وائي او داسې الف نه لوستل کيږي.

سوال: دُنْيَا، بُنْيَان، صِنَوَان او قِنَوَان، د دې په تون ساکن کښ به کومه قاعده کيږي؟

سبق نمبر ۲۰

جواب: په دې څلورو واړو گلمو کښ به د تون ساکن نه پس حُرُوف يَرْمَلُون په يوه گلمه کښ د راتلو په وجه ادغام نه بلکه اِظْهَارِ مُطْلَق کيږي ځکه به په دې گلماتو کښ غُنة نه کوو.

سوال: سَكْتَه څه ته وائي؟ **سبق نمبر ۲۰**

جواب: د آواز اودرولو او ساه اخستلو نه بغير بيا مخکښ لوستلو ته سَكْتَه وائي يعني چه آواز اودرېږي او ساه جاري وي.

سوال: د تَسْهِيل څه معنی ده؟ **سبق نمبر ۲۰**

جواب: د تَسْهِيل معنی ده نرمي کول، يعني دويمه همزه په نرمۍ سره لوستل.

سوال: اِمَالَه څه ته وائي؟ **سبق نمبر ۲۰**

جواب: په لوستلو کښ زَبَر د زير طرف ته او اَلِف د يا طرف ته مائل کولو ته اِمَاله وائي.

سوال: د اِمَاله را به څنگه لوستل کيږي؟ **سبق نمبر ۲۰**

جواب: د اِماله را به د پښتو د لفظ ”پټرې“ د را په شان لوستل کيږي.

سوال: د وَقْف څه معنی ده؟ سبق نمبر ۲۱

جواب: د وَقْف معنی د حصاریدو او د اودریدو ده.

سوال: د وَقْف په حالت کښ که د گلمې په آخري حَرْف باندې زَبَر [زَوْر]، زیر، پښ، دوه

زیرونه یا دوه پښونه وي نو څه کول پکار دي. سبق نمبر ۲۱

جواب: که د وَقْف په حالت کښ د گلمې په آخري حَرْف باندې زبر، زیر، پښ، دوه زیرونه یا دوه پښونه وي نو هغه حَرْف به ساکن کړو.

سوال: د وَقْف په حالت کښ که د گلمې په آخري حَرْف باندې د دوو زَبَرَو تنوین وي نو څه

کول پکار دي؟ سبق نمبر ۲۱

جواب: د وَقْف په حالت کښ که د گلمې په آخري حَرْف باندې د دوو زَبَرَو تنوین وي نو هغه به په اَلِف کښ بدل کړو.

سوال: که د وَقْف په حالت کښ غونډۍ تا “ة” وي نو څه کول پکار دي؟ سبق نمبر ۲۱

جواب: په غونډۍ تا “ة” باندې که هر یو حَرکت وي هغه به په وَقْف کښ په ها ساکن “ه” کښ بدل کړو.

سوال: نُون قُطْطی څه ته وائی؟ سبق نمبر ۲۱

جواب: که د تنوین نه پس همزه وصلې راشي نو په وصل کښ همزه وصلې غورزیري او د تنوین نُون ساکن له زیر ورکولې کيږي او یو وړوکې شان نُون لیکل کيږي هغې ته نُون قُطْطی وائی.

سوال: غونډی دایره “O” د کوم وقف نښه ده او په دې څه کول پکار دي؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: دا د وقف تام او د آیت پوره کیدو نښه ده. په دې باندې اودریدل پکار دي.

سوال: م د کوم وقف نښه ده او په دې څه کول پکار دي؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: دا د وقف لازم نښه ده او په دې ضرور اودریدل پکار دي.

سوال: ط د کوم وقف نښه ده او په دې څه کول پکار دي؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: دا د وقف مطلق نښه ده په دې اودریدل بهتر دي.

سوال: ج د کوم وقف نښه ده او په دې څه کول پکار دي؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: دا د وقف جائز نښه ده، په دې اودریدل بهتر دي او نه اودریدل هم جائز دي.

سوال: ز د کوم وقف نښه ده او په دې څه کول پکار دي؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: دا وقف مجوز نښه ده. په دې اودریدل جائز دي خو نه اودریدل بهتر دي.

سوال: ص د کوم وقف نښه ده او په دې څه کول پکار دي؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: دا د وقف مَرَحَص نښه ده، دلته روان [يعني په نبویه] وئیل پکار دي.

سوال: په لا باندې د وقف وضاحت اوکړی؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: که د آیت د پاسه “لا” (لَا) لیکل شوې وي نو په اودریدو او نه اودریدو کښ اختلاف

دې او که د آیت نه علاوه “لا” لیکل شوې وي نو پرې مه اودریرئ.

سوال: إِعَادَه څه ته وایي؟ **سبق نمبر ۲۱**

جواب: د وقف کولو نه پس بیا د شا نه یو ځای لوستلو ته اعاده وائی.

سوال: د سُنّتو پابند جوړیدو او د نیک جوړیدو د پاره کومه وظیفه لوستل پکار ده؟ صفحه ۸

جواب: د سُنّتو پابند جوړیدو او د نیک جوړیدو د پاره په ناسته ولاړه، روانه [هر وخت] **”يَا خَيْرُ“** لوستل پکار دي.

سوال: د علم پینځه درجات کوم کوم دي؟ صفحه ۳۲

جواب: د علم پینځه درجات دا دي (۱) خاموشي (۲) په توجّه سره اوریدل (۳) څه چه واورې هغه یاد ساتل (۴) څه چه زده کړې په هغې عمل کول (۵) کوم علم چه حاصل شو هغه نورو ته رسول.

سوال: د حافظي [يعني د یاد داشت] د مضبوطيا وظیفه بیان کړئ؟ صفحه ۱۷

جواب: **”يَا عَلِيْمُ“** ۲۱ ځله (اول آخريو يو ځل دُرود شريف) اولولئ او اوبه پرې دم کړئ او د ۴۰ ورځو پورې ئې پخپله (يا په بل کس) اوڅښئ **”اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ“** (د څښلو والا) حافظه به مضبوطه شي.

سوال: د سبق یادولو نه مخکښ کومه دُعا لوستل پکار دي؟

جواب: د سبق یادولو نه مخکښ د اول اخر دُرود شريف سره دا دُعا لوستل پکار ده:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

سوال: په اوداسه کښ څو فرض دي او کوم کوم دي؟

جواب: په اوداسه کښ څلور فرض دي او هغه دا دي: (۱) پوره مخ وینځل (۲) د څنگلو سره

دواړه لاسونه وینځل (۳) د څلورمه حصې سر مسح کول (۴) د ګیتو [یعني پرکو] سره دواړه ښپې وینځل.

سوال: په **غُسل** کښ څو فرض دي او کوم کوم دي؟

جواب: په غسل کښ درې فرض دي او هغه دا دي (۱) خُله وینځل (۲) پوزه کښ اوبه خيژول (۳) په ټول ښکاره بدن باندې اوبه بهيول.

سوال: په **تَيَمُّم** کښ څو فرض دي؟

جواب: په تَيَمُّم کښ درې فرض دي او هغه دا دي: (۱) نِيَّت (۲) په ټول مخ باندې لاس رانښکل (۳) د څنگلو سره د دواړو لاسو [او مټو] مسح کول.

سوال: په **نمانځه** کښ څو شرطونه دي او کوم کوم دي؟

جواب: په نمانځه کښ شپږ شرطونه دي او هغه دا دي؟ (۱) طهارت (۲) ستر عورت

(۳) استقبال قبله (۴) وخت (۵) نِيَّت (۶) تَكْبِير تحریمه

سوال: په **نمانځه** کښ څو فرض دي او کوم کوم دي؟

جواب: په نمانځه کښ ووه فرض دي او هغه دا دي:

(۱) تَكْبِير تحریمه (۲) قیام (۳) قِرَاءَت (۴) رُكُوع

(۵) سَجْدې (۶) قَعْدَةُ اخیره (۷) خُرُوج بِصُنْعِهِ

اللہ (عَزَّوَجَلَّ)! مجھے حافظِ قرآن بنادے

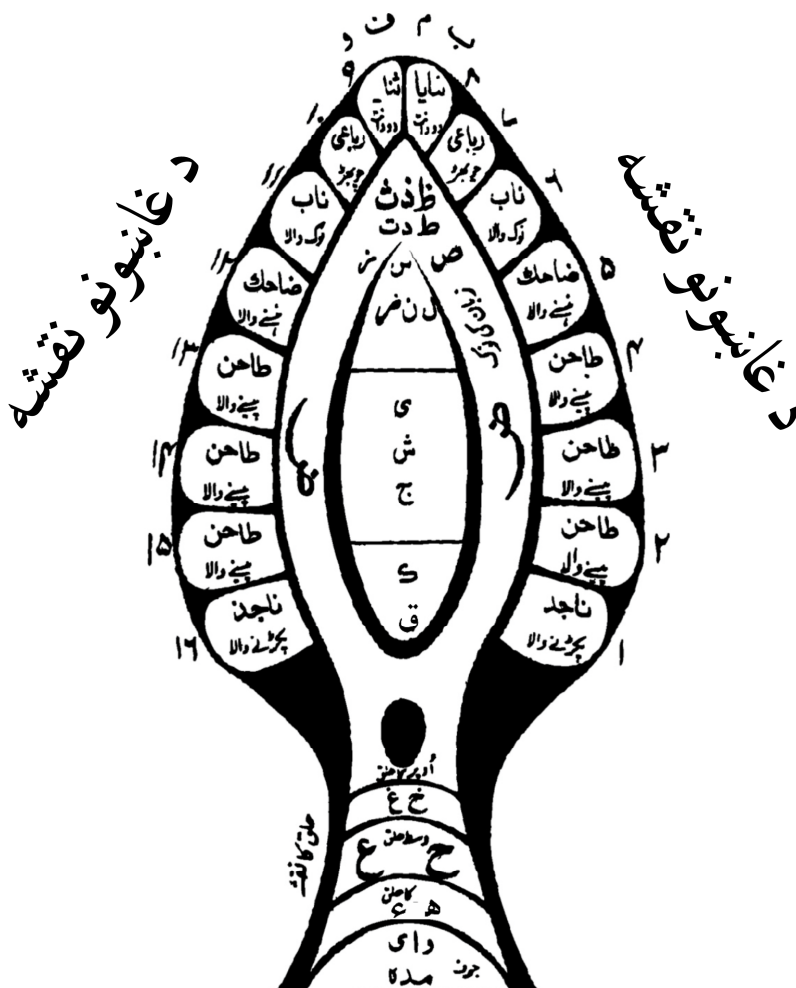
از: شیخ طریقت امیر اہلسنت بانی دعوت اسلامی حضرت علامہ مولانا ابوبلال محمد الیاس عطار قادری (دَامَتْ بَرَکَاتُہُمُ الْعَالِیَہ)

اللہ (عَزَّوَجَلَّ) مجھے حافظ قرآن بنادے
 ہو جائے سبق یاد مجھے جلد الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)!
 سُستی ہو میری دور اٹھوں جلد سویرے
 ہو مدرسے کا مجھ سے نہ نقصان کبھی بھی
 چھٹی نہ کروں بھول کے بھی مدرسے کی میں
 استاد ہوں موجود یا باہر کہیں مصروف
 خلعت ہو شرارت کی میری دور الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)!
 استاد کی کرتا رہوں ہر دم میں اطاعت
 کپڑے میں رکھوں صاف تو دل کو میرے کر صاف
 فلموں سے ڈراموں سے دے نفرت تو الٰہی (عَزَّوَجَلَّ)
 میں ساتھ جماعت کے پڑھوں ساری نمازیں
 پڑھتا رہوں کثرت سے درود اُن پہ سدا میں
 سنت کے مطابق میں ہر ایک کام کروں کاش
 میں جھوٹ نہ بولوں کبھی گالی نہ نکالوں
 میں فالتو باتوں سے رہوں دور ہمیشہ
 اخلاق ہوں اچھے میرا کردار ہو اچھا
 استاد ہوں ماں باپ ہوں عطار بھی ہوں ساتھ

قرآن کے احکام پہ بھی مجھ کو چلا دے
 یا رب (عَزَّوَجَلَّ)! تو میرا حافظہ مضبوط بنا دے
 تو مدرسے میں دل میرا اللہ (عَزَّوَجَلَّ) لگا دے
 اللہ (عَزَّوَجَلَّ) یہاں کے مجھے آداب سکھا دے
 اوقات کا بھی مجھ کو تُو پابند بنادے
 عادت تو میری شور مچانے کی مٹا دے
 سنجیدہ بنادے مجھے سنجیدہ بنا دے
 ماں باپ کی عزت کی بھی توفیق خدا (عَزَّوَجَلَّ) دے
 آقا (صلی اللہ علیہ وسلم) کا مدینہ میرے سینے کو بنادے
 بس شوق ہمیں نعت و تلاوت کا خدا (عَزَّوَجَلَّ) دے
 اللہ (عَزَّوَجَلَّ) عبادت میں میرے دل کو لگا دے
 اور ذکر کا بھی شوق پے غوث و رِضا دے
 یا رب (عَزَّوَجَلَّ) مجھے سنت کا مبلغ بھی بنادے
 اللہ (عَزَّوَجَلَّ) مرض سے تُو گناہوں کے شفا دے
 چپ رہنے کا اللہ (عَزَّوَجَلَّ) سلیقہ تو سکھا دے
 محبوب (صلی اللہ علیہ وسلم) کا صدقہ تو مجھے نیک بنادے
 یوں حج کو چلیں اور مدینہ بھی دکھا دے

(امین بجاہ النبی الامین (صلی اللہ علیہ وسلم))

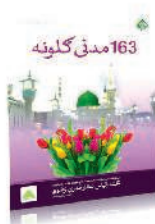
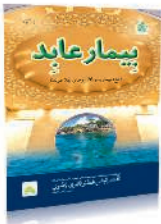
د حروف و د مخارجو نقشہ

نيڪ او مونڱ گزاره جو ڀرود ڀاره

هر زيارت د مانبام د مانځه نه پس ستاسو په ځاي کښ کيدونکي د دعوت اسلامي د سنتو نه ډکه هفته واره اجتماع کښ د رضائے الهي د پاره د بنو بنو نيتونو سره ټوله شپه تيروي ﴿﴾ د سنتو د تربيت د پاره په مدني قافلو کښ د عاشقان رسول سره هره مياشت د دري ورځو سفر او هره ورځ د ”فکر مدينه“ په ذريعه د مدني انعاماتو رساله ډکوي او د هرې مدني مياشتې په ورومې تاريخ ټي د خپل ځاي [د دعوت اسلامي] ذمه دار ته د جمع کولو معمول جوړ کړي.

زما مدني مقصد: ”ما ته د خپل ځان او د ټولې دنيا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي.“ **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** د خپل ځان د اصلاح د پاره په ”مدني انعاماتو“ عمل او د ټولې دنيا د خلقو د اصلاح د کوشش کولو د پاره په ”مدني قافلو“ کښ سفر کول دي. **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ**

ISBN 978-969-631-047-1

0101603

فيضانِ مدينه محله سوداگران زره سبزي منڊي، باب المدينه (ڪراچي)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net

